

Cyfarfod o'r Grŵp Trawsbleidiol ar Gwmnïau Cydweithredol a Chydfuddiannol, 27 Tachwedd 2019

Ystafelloedd Cynadledda C a D, Tŷ Hywel, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Yn bresennol

Vikki Howells AC, Aelod Cynulliad dros Gwm Cynon (Cadeirydd)

Louisa Addiscott, Partneriaeth Adfywio Ynysybwl

Ian Bailey, Principality Commercial

Matthew Brindley, Gofal a Thrwsio Cymru

Robert Chapman, RC2 Property & Regenerations

John Chown, Canolfan Cydweithredol Cymru

Casey Edwards, Cymunedau'n Creu Cartrefi

Mike Erskine, Canolfan Cydweithredol Cymru

Richard Essex, Ymarferwyr Adfywio Cymru

Marc Evans, Swyddfa Neil McEvoy AC

Ceri-Anne Fidler, Canolfan Cydweithredol Cymru

Kevin Fortey, Partneriaeth Ranbarthol Gwent / BIP Aneurin Bevan

Emma Hammonds, Bron Afon

Adam Hitchings, Cronfa Treftadaeth Bensaernïol

Kevin Howell, Linc Cymru

Katie Howells, Cartrefi Cymoedd Merthyr

Rhys Humphries

Huw Irranca-Davies, Aelod Cynulliad dros Ogwr

David James, Tai Sir Fynwy

Trystan Jones, The Community Impact Initiative

Helen Lloyd, Hayes Point RTM Co Ltd.

Jocelle Lovell, Cymunedau'n Creu Cartrefi

Sandra Lovell, Swansea Co-Housing

Elaine Milford, Menter Gydweithredol Hayes Point

David Palmer, Canolfan Cydweithredol Cymru

Barbara Parkinson, Clever Elephant

Leonie Redmont, RSA/Swansea Co-housing

Lara Ramsay, Canolfan Cydweithredol Cymru

Michelle Reid, Cartrefi Cymoedd Merthyr

Meilys Heulfryn, Rhanbarth gogledd-orllewin Cymru

Mark Stephens, Cyngor Tref Cydweli

Tamsin Stirling, Tamsin Stirling Associates

William Stoker, Hayes Point Collective Freehold Ltd

Hyfforddwr Lea, Cymuned Brithdir Mawr

Claire White, Cymunedau'n Creu Cartrefi

Karen Wilkie, Y Blaid Gydweithredol

Nodiadau trafod

- Barbara Parkinson, ymchwilydd gyda Clever Elephant.
Gweithiodd Barbara ar gynhyrchu'r adroddiad "Asesu buddion posibl byw mewn tai cydweithredol a/neu dai dan arweiniad y gymuned". Mae'r adroddiad ar gael ar [wefan](#) Canolfan Cydweithredol Cymru. Ymhlith y buddion i breswylwyr roedd gwell llesiant ac iechyd meddwl, teimlo'n llai ynysig a meithrin mwy o sgiliau. Ymhlith y buddion a nodwyd gan ddarparwyr oedd ei bod yn haws gosod eiddo a llai o ôl-ddyledion rhent. Dywedodd mai dim ond y cam cyntaf yw'r adroddiad ymchwil mewn gwell dealltwriaeth o fuddion tai cydweithredol a thai dan arweiniad y gymuned.
- Mae Lea Trainer yn breswilydd Cydweithrediaeth Dai Brithdir Mawr.
Soniodd Lea am sut roedd byw ym Mrithdir Mawr wedi newid ei fywyd ef a'i deulu. Soniodd sut roedd ganddo fwy o amser gyda'r teulu, roedd wedi dysgu sgiliau newydd ac wedi magu mwy o hunanhyder. Dywedodd Lea hefyd wrth y Grŵp fod byw mewn cydweithrediaeth dai wedi gwella ei iechyd meddwl a chorfforol tra hefyd yn lleihau teimladau o fod yn ynysig ac yn ddatgysylltiedig.
- Katie Howells, Swyddog Prosiect Strategol, Cartrefi Cymoedd Merthyr
Cynorthwyodd Katie ddatblygiad Cydweithrediaeth Dai Gelli Deg. Dywedodd wrth y Grŵp fod datblygu'r gydweithrediaeth dai wedi bod yn gromlin ddysgu serth i bawb a gymerodd ran ond bod y buddion yn drech na'r heriau.
- Casey Edwards, Cymunedau'n Creu Cartrefi, Canolfan Cydweithredol Cymru
Amlinellodd Casey sut mae'r prosiect yn anelu at greu sector tai cydweithredol a chymunedol ffyniannus yng Nghymru. Esboniodd y cymorth a gynigir gan y prosiect. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar [wefan](#) y prosiect.

Cwestiynau

- Nododd breswylwyr Hayes Point faterion y maent yn eu hwynebu wrth feddu ar brydles eu heiddo fel cydweithrediaeth. Gwnaethant amlinellu nad oes llawer o gymorth, er enghraifft, drwy gynllun gwarantu benthyciadau.
- Gofynnodd y rhai a oedd yn bresennol am enghreifftiau o gynlluniau iechyd a gofal cymdeithasol. Tynnwyd sylw at waith i ddatblygu cyd-drigrannau ym Mhowys ochr yn ochr â chynlluniau posibl cronfa her yr economi sylfaenol.
- Cwestiynau ar ddiffygion neu negatiffau datblygu cynllun cydweithredol neu gymunedol. Amlinellodd y panel sut mae angen datblygu cynlluniau ar sail consensws a gallant gymryd

amser. Mae angen cymorth ar bobl newydd i ddeall nodau a gweledigaethau. Mae'n cymryd amser i bobl ddysgu sut i gydfyw a chydweithio.